

Het Straatnamen-abc

Blauwverver

Zijstraat van De Beukums

In oude archiefstukken ook wel Blauwverver genoemd. In het productieproces van de laken-nijverheid, is het verven van het laken misschien wel de belangrijkste bewerking. Als het laken is geweven, gaat het naar de verver. Deze bereidt zijn verf in grote ketels, die hij eerst vult met water waaraan zaagsel en wat gemalen meekrap wordt toegevoegd om het water te verzachten. Als deze stoffen hun werk hebben gedaan worden ze verwijderd en worden plantaardige verfstoffen en beitsmiddelen als aluin en urine toegevoegd. Voor de kleur blauw wordt oorspronkelijk een in Thüringen gekweekte plant gebruikt, wede. Later, na het opgang komen van de vaarten naar het verre Oosten wordt dit vervangen door het betere indigo. (Dit wordt later weer vervangen door indanthreen blauw). Het mengsel wordt aan de kook gebracht en dan roert de verver - meestal bijgestaan door enige knechten - met lange stokken de lakens urenlang door het dampende verfbad. Terwijl de stof zorgvuldig wordt gedraaid, verandert de kleur van het water door de toevoeging van zuurstof van groengeel in blauw. Door andere grondstoffen toe te voegen kan men voor kleurschakeringen zorgen. Wanneer de kleur zich aan het laken heeft gehecht, wordt de stof zorgvuldig uitgespoeld. In de tijd van de lakennering duurt het afwerken minstens een en soms twee tot drie dagen. Een blauwverver uit die tijd kan op deze manier drie tot vier kuipen per week afwerken. In de latere tijd ziet men dat het verfbad veranderingen ondergaat. Boven de kuip komt een ijzeren kroonring te hangen waaraan de te verven of bedrukte stof wordt gespannen, waarna men de stoffen met de ring onderdompelt. Dat

wordt zo dikwijls herhaald tot de stof de gewenste kleur heeft. Een nauwkeurig werk, want de schoonheid en de deugdelijkheid van de kleuren zijn immers doorslaggevend voor de handelswaarde van het laken. Na het verfbad worden de lakens goed uitgespoeld en buiten aan palen te drogen gehangen. Ook bestaande kleding wordt geverfd, bijv. ten tijde van rouw. Met blauwverven kan men tot diep donkerblauw, bijna zwart komen. En kleding laten verven is goedkoper dan het kopen van nieuwe kledij.

Als het spinnen en weven als huisarbeid verdwijnt, heeft ook de blauwverver geen reden tot bestaan meer. Een enkeling heeft tot in de twintigste eeuw het bestaan van de blauwverver weten te rekken.

Bron: Ambachten, beroepen en functies van toen, H.M. Lups, Delft

Christ van Eekelen, Heemkunde Boxtel